

dr hab. Tomasz Kargol, prof. UJ

Uniwersytet Jagielloński

Ocena dorobku dr. Aleksandra Łupienki w związku z ubieganiem się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

1. Notka biograficzna

Dr Aleksander Łupienko w 2004 r. ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, a w 2009 r. uzyskał dyplom magistra w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie pracy magisterskiej *Przestrzeń publiczna Warszawy w I poł. XIX wieku*. W 2014 r. obronił pracę doktorską *Spółeczność warszawskiej kamienicy czynszowej, 1864-1914*. Od 2014 r. jest zatrudniony w Instytucie Historii im. T. Manteuffla PAN, najpierw jako specjalista badawczo-techniczny, a następnie na stanowisku adiunkta. Powyższa podwójna ścieżka naukowego rozwoju i kariery zawodowej w istotny sposób wpłynęła na dalsze zainteresowania badawcze Habilitanta, oscylujące wokół tematyki miast, architektury miejskiej, planowania przestrzennego, czy też samej przestrzeni, którą Habilitant uznaje za swoje najważniejsze pole badawcze.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Dr Aleksander Łupienko jako główne osiągnięcie badawcze wskazał cykl artykułów pod wspólnym tytułem „Studia nad przestrzenią dziewiętnastowiecznego miasta”. Obejmują one różnorodną tematykę miejską: wpływ ruchu higienicznego na planowanie miast na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w., transfer wiedzy o infrastrukturze miejskiej między Warszawą, Poznaniem, Krakowem i Lwowem na przełomie XIX i XX wieku, miasto jako narodowe dzieło sztuki w kontekście nowoczesności i kształtowania się świadomości narodowej Polaków we Lwowie w drugiej połowie XIX w., ogrody publiczne w Królestwie Polskim i Galicji w drugiej połowie XIX w., rola architektury gotyckiej w kontekście debaty nad narodowym dziedzictwem i narodową identyfikacją Polaków. Tytuł głównego osiągnięcia badawczego nie do końca jest zgodny z treścią artykułów. Poświęcone są one bowiem nie samej

przestrzeni miejskiej (Autor nie odpowiada na pytanie: Jak wyglądała przestrzeń dziwnastowiecznego miasta?), ale jej obecności w debacie publicznej (Autor odpowiada na pytanie: Jak opisywano przestrzeń miejską? Jak chciano ją zmienić?) i jej w kształtowaniu się postaw narodowych.

W artykule *Some remarks on the birth of modern city planning in the Polish territories (1850–1914): the impact of the hygienic movement* omówił wpływ higienizmu na planowanie przestrzeni miast. Układ artykułu jest klarowny. Wpierw zaprezentowano kondycję sanitarną miast, początki ruchu higienistycznego na ziemiach polskich, aby ostatecznie omówić jego wskazówki dla poprawy sytuacji sanitarnej ośrodków miejskich (wodociągi, drogi i chodniki, usuwanie odpadków). Niedosyt budzi niepełne wykorzystanie prasy ruchu higienistycznego, np. z ukazującego w latach 1902-1913 „Przeglądu Higienicznego”, organu prasowego Towarzystwa Higienicznego i Towarzystwa „Ochrona Młodzieży”, wykorzystano jedynie rocznik 1905. Pominęto zaś czasopismo „Przewodnik Higieniczny”, ukazujące się w latach 1889-1896, o którym Autor wspomina w artykule, analizując organy prasowe, na łamach których pisali higieniści.

Artykuł *The City as a National Work of Art: Modernity and Nation Building in Fin-de-Siècle Lviv* prezentuje rolę miasta, jego historii i zabytków w procesie kształtowania się świadomości narodowej. Tekst wpisuje się w nurt historii kulturowej miast. Autor odwołuje się do poglądów Anne-Marie Thiesse oraz Jana Assmana, podaje przykłady średniowiecznych miast, Krakowa i Norymbergi, odgrywających ważną rolę w budowaniu nowoczesnych narodów, niemieckiego i polskiego. A. Łupienko skoncentrował się na roli architektury, zabytków Lwowa w kształtowaniu się polskiego narodu w XIX. Swoją analizę rozpoczął od omówienia układu przestrzennego miasta, struktury narodowej mieszkańców, zwłaszcza Śródmieścia. Sam proces wykorzystania zabytków w budowaniu narodowej tożsamości podzielił na etapy: ochrony zabytków, zachowania historycznego wyglądu kamienic w czasie renowacji, zachowanie historycznego układu placów koło kościołów Bernardynów i Dominikanów. Szczegółowej analizie poddał temat przebudowy kamienicy Zipperów przy lwowskim Rynku. Tekst powstał w oparciu o rzetelną kwerendę źródłową.

W artykule *Urban knowledge transfer between Eastern cities of Warsaw, Cracow and L'viv at the turn of the 19th and 20th centuries* Habilitant omówił wymianę wiedzy technicznej między trzema głównymi ośrodkami miejskimi ziem polskich, czyli Warszawą, Poznaniem, Krakowem i Lwowem. Odrzucił z Wilno, gdyż interesowała go transgraniczna i międzyzaborowa wymiana wiedzy, a specjaliści z Wilna poszukiwali wiedzy z Rosji.

Następnie zaprezentował przykładowe działania modernizacyjne w Warszawie i Krakowie (wodociągi, plany regulacyjne). Zasadnicza część artykułu składa się omówienie form wymiany wiedzy o modernizacji przestrzeni miejskiej. Zaliczały się do nich wyjazdy do innych miast, spotkania, publikowaniu w czasopismach fachowych, działalność towarzystw, organizowani konferencji i kongresów oraz wystaw. W tekście większy nacisk położono na formy działalności środowisk zawodowych, w mniejszym zakresie zaprezentowano sam transfer wiedzy. Przy omówieniu instytucji zabrakło informacji o międzyzaborowej współpracy i wymianie wiedzy.

Artykuł *Urban Public Gardens in the Kingdom of Poland and Galicia in the First Half of the 19th* chronologicznie zamyka się na pierwszej połowie XIX w., pominięcie drugiej połowy tego stulecia sprawia, iż częściowo wypełnia ona postulat omówienia przestrzeni miejskiej w „długim” wieku XIX, sygnalizowanym w autoreferacie. Układ artykułu jest klarowny, rozpoczyna się teoretycznymi rozważaniami na temat przestrzeni publicznej, następnie omówiono początki ogrodów publicznych na ziemiach polskich. Skupiono się nie tylko na głównych miastach (Warszawa, Lwów), ale zaprezentowano zmiany w przestrzeni miejskich mniejszych ośrodków, zwłaszcza w Królestwie Polskim. Sporo miejsca poświęcono funkcjom ogrodów publicznych. W tytule podano Galicję i Królestwo Polskie, pominięto zaś Wolne Miasto Kraków, natomiast w tekście analizowano procesy likwidacji krakowskich murów miejskich i tworzenia Plant. Wprawdzie na początku artykułu Autor wyjaśnia, iż analizą objęto obszar Wolnego Miasta Krakowa, jednak – w mojej opinii – tytuł powinien być zgodny z treścią i należało do niego dodać Wolne Miasto Kraków.

W tekście *Architecture as a Weapon: The Gothic and the National Ideal in Nineteenth-Century Polish Discourse* Autor zaprezentował rolę sztuki gotyckiej w procesie samoidentyfikacji narodowej od kolekcjonowania pamiątek przeszłości, poszukiwań inspiracji dla narodowej sztuki, ochrony zabytków przed zniszczeniem w czasie przebudowy miast, oceny sztuki gotyckiej przez polskich autorów (K. Liebelt, J. Kremer), poprzez zastosowanie stylu gotyckiego w praktyce (A. Idźkowski i przebudowa katedry św. Jana w Warszawie, restauracja Collegium Maius w Krakowie, odbudowa kościołów krakowskich po pożarze w roku 1850). Tematyka ta została omówiona do lat 80. XIX w., nie obejmując kluczowego dla debaty nad gotykiem i neogotykiem okresu początku XX w., związanego z działalnością takich twórców jak Józef Pius Dziekoński czy Jan Sas-Zubrzycki. Takie cezury czasowe są sprzeczne z ramami czasowymi głównego osiągnięcia naukowego, czyli „długim” wiekiem XIX (do 1914 r.). Habilitant w swoim autoreferacie pisze o tym artykule, iż „Tekst powstał na podstawie

książek i prasy z zakresu historii sztuki ostatnich dekad tego wieku”, co nie odpowiada bibliografii. Owa prasa to dziewięć artykułów z takich periodyków jak „Biblioteka Warszawska”, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego”, „Czasopismo Techniczne”. Zbrakło kwerendy prasy codziennej.

Wspomniane artykuły liczą łącznie ok. 117 stron, co odpowiada niewielkiej monografii. Każdy z nich poświęcony jest odmiennemu zagadnieniu (ruch higieniczny, propagowanie wiedzy o przestrzeni miejskiej, przestrzeń starego miasta jako nośniki wartości narodowych, parki publiczne, dzieła architektury gotyckiej jako składnik przestrzeni narodowej), nie tworzą one spójnej tematyki, łączy je szerokie pojęcie miejskiej przestrzeni, jej interpretowania przez XIX-wiecznych autorów, od propagatorów ruchu higienicznego po architektów i konserwatorów zabytków. Zostały opublikowane w latach 2016, 2018, 2020, 2021 i 2022 w trzech czasopismach („Mesto a Dejiny”, „Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung”, „Urban History”) oraz w dwóch publikacjach zbiorowych, wydanych w Pradze i Nowym Jorku.

Przed wszystkim wyeksponowano w nich percepcję, odbiór przestrzeni, architektury, ogrodów przez współczesnych. Są te teksty z zakresu historii kulturowej przestrzeni miejskiej, a nie samej przestrzeni. Autor koncentruje się na tematyce, jak opisywano przestrzeń miejską, jak chciano, planowano ją zmienić, poprawić, udoskonalić, a nie jak ona wyglądała. Tak wybór tematu automatycznie przekłada się na bazę źródłową, zdominowaną przez źródła drukowane, publicystykę i prasę.

Opracowując te teksty, Autor sięgnął przede wszystkim do publicystyki, drukowanych wspomnień, przewodników, prasy („Dziennik Lwowski”, „Kurier Lwowski”, „Kurier Warszawski”), artykułów w prasie fachowej („Architekt”, „Biblioteka Warszawska”, „Czasopismo Techniczne”, „Przegląd Higieniczny”, „Przegląd Techniczny”, „Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego”, „Zdrowie”).

Mankamentem bazy źródłowej jest natomiast pominięcie źródeł rękopiśmiennych (archiwalnych i bibliotecznych). Zostały one wykorzystane przy przygotowaniu dwóch tekstów. W artykule *The city as a national work of art: modernity and nation building in fin-de-siècle Lviv* wykorzystano: wspomnienia ze zbiorów Biblioteki Narodowej, materiały na temat konserwatorów zabytków w Galicji ze zbiorów Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. W. Stefanyka i Centralnego Państwowego Historycznego Archiwum Ukrainy we Lwowie, akta miasta Lwowa z Archiwum Państwowym Obwodu Lwowskiego. Opracowując tekst o ogrodach publicznych, artykuł dr. A. Łupienko sięgnął do zasobów

Archiwum Głównego Akt Dawnych, Biblioteki Narodowej, Centralnego Państwowego Historycznego Archiwum Ukrainy we Lwowie.

Autor nie unika ujęć syntetycznych, orientuje się w ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej miast w danym okresie, która miała istotny wpływ na losy i kondycję miast. Teksty te mają klarowną budowę. Prezentują historyczne tło, odwołują się europejskiego stanu badań, a następnie przechodzą do analizy problematyki. Kończą się wnioskami.

Powyższe artykuły, podane jako osiągnięcie badawcze, zintegrowane są z pozostałymi publikacjami Habilitanta. Wpisują się w główny nurt jego zainteresowań naukowych, jakimi są studia nad przestrzenią publiczną Warszawy, kamienicami czynszowymi w Warszawie. Wątki higienizmu w planowaniu przestrzeni miejskiej odnajdziemy w monografii *W stronę systemu. Infrastruktura techniczna dziwnastowiecznego miasta na przykładzie Galicji, Łódź 2021* (zwłaszcza w dwóch rozdziałach o usuwaniu nieczystości i zaopatrywaniu w wodę) oraz w dwóch artykułach *Przełom higieniczny w projektowaniu mieszkań w Warszawie w II połowie XIX w.* oraz *Wkład ruchu higienicznego w polską myśl urbanistyczną (1850-1914)*. Kwestie poruszone w artykule *Urban knowledge transfer between Eastern cities of Warsaw, Cracow and L'viv at the turn of the 19th and 20th centuries* odnajdziemy w tekście *Transnational Modernization on the Periphery? The Role of Engineers in the Rise of Modern Lviv (1870–1914)*, w którym omówiono rolę „Czasopisma Technicznego” w przekazie wiedzy o wodociągach, brukowaniu ulic, tramwajach i kolejkach miejskich. Artykuł *The City as a National Work of Art: Modernity and Nation Building in Fin-de-Siècle* tematycznie związany jest z dwoma tekstami: *Architectural Heritage and Nation Building in the Kingdom of Poland and Galicia Before 1914 Lviv* oraz *A museum or a sanctuary of memory? The impact of a nonexistent city museum in Russian Warsaw (1905–1915)*. Artykuł o ogrodach powiązany jest z artykułem *Miejskie parki publiczne zaboru rosyjskiego i austriackiego jako przestrzenie publiczne w drugiej połowie XIX wieku*. Z jednej więc strony tematyka osiągnięcia badawczego nie porusza nowych problemów, powiela częściowo wątki poruszane innych tekstach, w tym publikowanych w języku polskim. Powtórzenia są też widoczne w obrębie samych tekstów tworzących osiągnięcie badawcze. W artykułach *The City as a National Work of Art: Modernity and Nation Building in Fin-de-Siècle Lviv* oraz *Architecture as a Weapon: The Gothic and the National Ideal in Nineteenth-Century Polish Discourse* znajdziemy te same informacje o koncepcjach Anne-Marie Thiesse i Jana Assmana. Wynika to ze zbliżonej problematyki obu artykułów. Z drugiej zaś strony, osiągnięcie badawcze i pozostały dorobek Habilitanta uzupełniają się, tworząc zwartą kompozycyjnie, tematycznie i chronologicznie całość.

Za zakończenie, kilka drobnych uwag redakcyjnych i technicznych. W artykule *Some remarks on the birth of modern city planning in the Polish territories (1850 – 1914): the impact of the hygienic movement* w bibliografii *Wybór pism* Janusza Korczak został umieszczony pomiędzy czasopismami, a jest to przecież źródło drukowane. W artykule *Urban knowledge transfer between Eastern cities of Warsaw, Cracow and L'viv at the turn of the 19th and 20th centuries* wymienia Autor nazwisko warszawskiego architekta Józefa Dziekońskiego, pomijając jego drugie imię Pius. W innym zaś tekście wymienia drugie imię Dziekońskiego.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta po doktoracie obejmuje blisko 40 publikacja, w tym 3 monografie, 11 artykułów w czasopismach, 18 artykułów w publikacjach zbiorowych oraz 4 wstępy. Na monografie składa się opublikowany doktorat *Kamienice Czynszowe Warszawy, 1864-1914*, książka *Order in the Streets. The Political History of Warsaw's Public Space in the First Half of the 19th Century* (2022), będąca tłumaczeniem pracy magisterskiej *Przestrzeń publiczna Warszawy w pierwszej połowie XIX wieku* wydanej drukiem w 2012 r. Trzecia z monografii, *W stronę systemu. Infrastruktura techniczna dziewiętnastowiecznego miasta na przykładzie Galicji* (Łódź 2021), jest w pełni nowatorskim przedsięwzięciem, niezwiązanym z przebiegiem kariery zawodowej Habilitanta.

Analizując artykuły w czasopismach, podkreślić należy, iż zostały one opublikowane na łamach prestiżowych czasopism polskich (m.in. dwa, w tym jeden w druku, na łamach „Acta Poloniae Historica”, jeden „Rocznikach Dziejów Społecznych i Gospodarczych” oraz periodykach zagranicznych. Znaczna część tekstów ukazała się w języku angielskim. Dorobek ten uzupełniają recenzje książek w „Kwartalniku Historycznym” i „Acta Poloniae Historica”.

Habilitant przygotował artykuły w pracach zbiorowych, które były wydawane przez różne wydawnictwa i instytucje w Polsce i zagranicą, jak np. Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Instytut Historii PAN w Warszawie, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie. Publikował również w wydawnictwach włoskich, niemieckich i amerykańskich.

Dorobek dra A. Łupienki obejmuje również redakcje prac zbiorowych *Architektura w mieście, architektura dla miasta. Społeczne i kulturowe aspekty funkcjonowania architektury na ziemiach polskich lat 1815–1914* (wspólnie Mikołajem Getka-Konigiem), *Przestrzeń*

publiczna w miastach ziem polskich w „długim” dziewiętnastym wieku (wspólnie z Agnieszką Zabłocką-Kos). Habilitant jest autorem kilku wstępów do publikacji, których był współredaktorem oraz do monografii Tomasz Dywana *Miejskie Zakłady i obiekty infrastruktury technicznej Lwowa w latach 1858-1918. Zarys dziejów*. Wspomniane przedmowy mają charakter wprowadzenia historiograficznego i teoretycznego, są podsumowaniem stanu wiedzy, nurtów badawczych, przeglądem literatury krajowej i zagranicznej.

Powyższa twórczość naukowa jest zróżnicowana, w ujęciu tematycznym koncentruje się na następujących aspektach: wiedza techniczna o miastach, miasta w Europie Środowej w XIX w., dzieje architektury i architektów w XIX w., historia kulturowa przestrzeni Lwowa w XIX w., postrzeganie i symbolika przeszłości miejskiej, historia protestantów w Królestwie Polskim. W swych opracowaniach na tematach przestrzeni miejskiej z jednej strony bada jej lokalizację, rozplanowanie, wyglądy budynków, a z drugiej zaś koncentruje się na przekazie kulturowym, symbolach i pamięci historycznej.

Pod względem geografii podejmowanych tematów, pierwszy nurt badań ukierunkowany był na Warszawie, następnie Habilitant swoją uwagę skierował na Lwów. W swych artykułach wprowadzał często porównania obu miast.

W ujęciu chronologicznym dorobek Habilitanta skupia się na epoce rozbiorów (1772-1918), częściowo na okresie międzywojennym, rzadziej na epoce wcześniejszej.

Wiele publikacji A. Łupienko charakter syntetyczny, przekrojowych, o problematyce szerszej niż lokalna. Za studia przypadku uznać można Publikacje poświęcone okolicom ewangelickiego kościoła św. Trójcy w Warszawie i staraniom o siedziby dla władz Kościołów Ewangelicko-Reformowanego i Ewangelicko-Augsburskiego w okresie międzywojennym.

W ocenie tego dorobku pragnę zasygnalizować swoje wątpliwości, czy też uwagi krytyczne. W tekście *Hasło „miasto” w dyskursach XIX wieku: kształtowanie materiału językowego*, w: *Z dziejów pojęć społeczno-politycznych w Polsce XVIII–XX wiek*, redakcja naukowa Maciej Janowski, Warszawa 2019, s. 395-426, A. Łupienko wyróżnił następujące problemy badawcze: miasto w opozycji do wsi, miasto jako miejsce życia i pracy mieszczaństwa, upadek miast, miasto jako coś obcego (etnicznie) na ziemiach polskich, miasto jako miejsce biedy i nadziei na postęp, patriotyzm miast, miejsce miasta w historiografii,

miejsce miasta w myśli politycznej, taki podział nie jest do końca klarowny, łączy bowiem kryterium tematyczne i źródłowe.

Za popularyzujące uznać teksty o Reformacji, nie są one oparte na szerszych studiach, nie mają charakteru historiograficznego, bazują na podstawowej literaturze.

W artykule *Średniowieczne zabytki w nowoczesnym kraju. Z dziejów dziewiętnastowiecznego polskiego dyskursu o architekturze* zabrakło informacji o pracach i poglądach Jana Sas-Zubrzyckiego.

W pracach o ruchu higienicznym w miastach nie wykorzystano publicystyki z epoki, np. prac o wodociągach krakowskich Walerego Kołodziejskiego i Tytusa Bortnika.

Dorobek naukowy Habilitanta cechuje interdyscyplinarność. Łączy on w sobie historię kulturową społeczną, architektury, kultury materialnej, techniki, życia codziennego oraz warsztat historyka społecznego i historyka architektury. Z interdyscyplinarnych studiów wynika różnorodna baza źródłowa, sięgająca do źródeł narracyjnych, normatywnych, kartograficznych i ikonograficznych. Jednak kluczowymi źródłami pozostają prasa i publicystyka. Kwerendami źródłowymi objęto Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowym, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Bibliotekę Narodową. Generalnie jednak, Habilitant wyraźnie preferuje w swych badaniach źródła drukowane, publicystykę, prasę, wspomnienia, w mniejszym zakresie sięga do źródeł rękopiśmiennych. Przygotowując artykuł o wyposażeniu mieszczańskich mieszkań w Warszawie w drugiej połowie XIX w. wskazał, iż cennym źródłem są materiały notarialne, ale świadomie z nich zrezygnował.

4. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzacyjny

Z racji zatrudnienia w Instytucie Historii PAN, Habilitant nie ma dużego doświadczenia dydaktycznego. Ten brak rekompensuje działalnością organizacyjną i popularyzującą. Habilitant jest aktywnym uczestnikiem i animatorem życia naukowego w Polsce i zagranicą. Uczestniczył w 10 zagranicznych konferencjach z referatami o tematyce miejskiej. Współpracował kilkoma zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Kontakty z Draganem Damjanovićem z Zagrzebia przyniosły wydanie publikacji *Forging Architectural Tradition: National Narratives, Monument Preservation and Architectural Work in the Nineteenth-Century* (New York: Berghahn Books, 2022), której obaj Panowie byli redaktorami. W jego dorobku widoczny jest udział w życiu naukowym w Polsce w postaci wykładów w czasie

konferencji i seminariów (w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu), współredagowaniu publikacji oraz współorganizowaniu konferencji.

Zasługą Habilitanta było zorganizowanie dwóch konferencji pt. „Architektura w Mieście. Architektura dla Miasta” (2016, 2017) oraz jeszcze dwóch innych (2018, 2021).

Posiada on również doświadczenie w pobycie jednostkach naukowych poza granicami Polski (miesięczne pobyty w Marburgu, Wiedniu, Lwowie).

Habilitant był kierownikiem jednego grantu Narodowego Centrum Nauki „Funkcjonowanie społeczne architektury wybranych fragmentów przestrzeni publicznej w miastach ziem polskich (ok. 1850–1914)” (program SONATA w latach 2016-2019) oraz wykonawcą w czterech innych.

Bardzo wysoko ocenić należy działalność popularyzacyjną, na którą złożyły się wystąpienia radiowe, wykłady otwarte, promocje książek.

5. Konkluzja

Prace przedstawione jako osiągnięcie badawcze uzupełniają lukę w badaniach nad historią miast, wskazują na dążność do pogłębienia i uszczegółowienia tematu badań – przestrzeni miejskiej w wymiarze kulturowym. Ich cechą jest ucieczka od zagadnień szczegółowych, a skupienie się na syntetycznym ujęciu problemu. Za to Habilitant wprowadza wiele elementów porównawczych, czy to z innymi miastami na ziemiach polskich, czy to w Europie. Osadza swoje wyniki badań w literaturze polskiej i obcojęzycznej, zwłaszcza z zakresu historii kulturowej przestrzeni miejskiej, architektury, ogrodów. Artykuły mają jasno sformułowane tezy i wnioski. Niedosyt budzić może brak analiz częściowych, studiów przypadku.

Dorobek naukowy habilitanta wykazuje stały i intensywny rozwój, nie zamyka się w wąskich ramach. Można go uznać za znawcę problematyki miejskiej zwłaszcza z zakresu historii kulturowej przestrzeni miejskiej w skali ogólnopolskiej, a nawet międzynarodowej.

Habilitant posiada doświadczenia w udziale w konferencjach, projektach naukowych ogólnopolskich i międzynarodowych. Aktywność naukowa, organizacyjna i popularyzatorska Habilitanta wychodzi poza przestrzeń lokalną, ma znaczący udział w przestrzeni krajowej, jest

obecna w przestrzeni międzynarodowej. Liczebnie i jakościowo aktywność organizacyjna i popularyzacyjna Habilitanta wygląda okazale.

W takim kształcie recenzowany dorobek wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej, w tym przypadku historii miast i historii kulturowej ziem polskich w XIX w.

Podsumowując, w oparciu o artykuł art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) wnoszę o uznanie dorobku dra Aleksandra Łupienki za wystarczający do nadania stopnia doktora habilitowanego.

Tomasz Kępczyński